

Ngày 9.2.1930, thúc dân Pháp treo giúi thúng 5.000 đúng búc Đöng Döng cho ai bút hoúc giút Nguyễn Thái Hợc .

Nguyún Thái H&ouacute;c (1902-1930)

Đöng Döng Sáng lüp vi&eum;n vá Đöng trüng VNQDĐ.

Đöng Döng Nam Đöng Thú Xá.

Năm sinh: 1902 (Quý Mão)

Quê quán: làng Thủ Tang, tổng Lương Điền, phủ Vĩnh Tường, tổng Vĩnh Yên (nay là xã Thủ Tang, huyún Vĩnh Tường, tổng Vĩnh Phúc).

Thân phú: cú Nguyễn Văn Hách.

Thân múu: bà Nguyễn Thị Quênh, hiúu Diúu Tú.

Em gái: Nguyễn Thị Hiún. Hiện giú không biút ở đâu.

Em trai: Nguyễn Văn Nho. Búc lüen müy chém trüc cúng H&ouacute;a L&ouacute;, Hà Nội, cùng với người chú Nguyễn Quang Tríu, Ký Con Đoàn Trần Nghiúp và 4 người khác cuúi năm 1930.

Em Trai: Nguyễn Văn Lâm. Vúch ngúc cho Pháp bún düi cây düu già, trong sân nhà ngày 19 tháng 11 năm 1947.

Em trai: Nguyễn Văn Nhú. Tham gia VNQDĐ năm 1945, theo học nhiúu lüp quân, chính cúa Đöng. Đúu năm 1948, bú tün công phúi rút sang Trung Hoa. Hiện giú không biút ở đâu.

Cháu trai: Nguyễn Thái Tuún - con cúa Nguyễn Văn Lâm. Là cháu trai đúc nhút cúa Nguyễn Thái Hợc. Hiện giú không biút ở đâu.

Nguyún Thái H&ouacute;c Vúch Mút Con Đöng Yêu Núoc

Ngày 25.12.2007, tròn 80 năm thành lüp Vi&eum;t Nam Quúc dân Đöng, mút phong trào yêu núoc do Nguyễn Thái Hợc (1902-1930) lãnh đúo. Cho dù cuộc Khúi nghĩa Yên Bái nhúm giành đúc lüp tü tay ngún ngúi Pháp, tháng Hai năm 1930, do đúng này phát đúng đã thút búi cùng vúi cuúc đúi ngún ngún cúa ngún ngún anh hùng dân tüc, nhúng đó là mút düu son khúng thiú nào búi xóa trong lüch sú düng và giú núoc suút 4.000 năm qua. Nó cũng cho thấy rằng yêu núoc luôn có nhúu con đüng khác nhau, và con đüng nào cũng là con đüng đáng tôn vinh.

Không tránh khỏi số có ý kiến cho rằng con đỗng yêu nết nào cũng đáng tôn vinh nhìng
đáng nói là đâu là con đỗng chân chính và đâu là con đỗng hiếu quí. Đúng nhì vây!

Đâu là con đỗng chân chính? Ngoài trai yêu nết bông con đỗng bán... đột (đỗ) gi.. nết -
có nhìu thì i dỗi khác nhau, mà lõch số đã và số luôn đỗ a ra nhìng phán xét cuội cùng -
không dành bỗt kẽ số loài trai nào, thì không thể nói con đỗng nào chân chính hòn con đỗng
nào hay con đỗng nào đó tò dành cho mình số chân chính tõi cao mà đi triết tiêu (nhìng) con
đỗng khác. Hết diết lòng yêu nết cõa ngõi khác vui mình, con đỗng yêu nết khác vui con
đỗng cõa mình, thì dù có biến hờ thò nào, đó cũng là mốt hành xõ cõa “chõ nghĩa phi yêu
nết”.

Chân chính hay không chân chính còn liên quan đón chính hiếu quí cõa mốt con đỗng. Tuy
nhiên, hiếu quí cũng có nhìng cõp đõ khác nhau: nhìt thì, lâu dài, trung cõu (cũng theo
nghĩa tõi ng đõi võ cõp đõ thõi gian mà thôi), hay hiếu quí thết, hiếu quí ideo, v.v.... Hiếu quí
cõa mốt con đỗng phõ thuõc vào nhìu yểu tõ khách quan và chõ quan, nhìng cái hiếu quí
mang bõn chõt thết cõa nó hay cái hiếu quí có đõõc tõ ngôn tõ hoa mõ và sốc mõnh áp đõt,
đõu lõch số vùn là nhân tõ phán xét cuội cùng, thì chõa đõi thành “lõch số”, thõc tõ cũng số
nhanh chóng có câu trả lõi.

Cái hiếu quí nhìt cõa mốt con đỗng yêu nết không phõi là số bỗt biến - mõi số bỗt biến
đõu là sai lõm, o tõi ng và hoàn toàn phi biến chõng; mà o viõc nhõn diõn xác đáng lõch số và
hiến thõc đõ có nhìng chuyõn biến tõi ngõi, nhõm đáp õng cao nhìt nhìng giá trai chính trai
cõa con ngõi và dân tõc. Vì sao là giá trai chính trai? Đõn giõn, yêu nết trõõc hõt phõi là - và
luôn là - mốt khái niõm chính trai. Nõu muõn xét nó nhõ mót khái niõm đõo đõc hay khái niõm
kinh tõ thì vùn phõi đõt sau tõ cách khái niõm chính trai đó.

Giá trai chính trai cõa con ngõi, suy cho cùng, vùn nõm o vùn đõi vùn quan hõ quyõn lõc giõa con
ngõi vùi nhà nõc, tõc giõa con ngõi vùi tõ chõc chính trai cao nhìt cõa hõ; và liên quan mót
thết tõ đó, là vùn đõi vùn phõm giá cõa con ngõi trong quan hõ vùi nhà nõc, tõc tõi ng quan
giõa quyõn con ngõi vùi cái quyõn lõc nhõn số ideo thác cõa hõ. Và nhõ vùy, rõt cuõc, tõt cõ đõu
xoay quanh thõ chõ chính trai.

Giá trai chính trai cõa dân tõc, cũng suy cho cùng, nõm o nõn đõc lõp và số toàn vùn lãnh thõ
cõa nó. Nhà nõc ra đõi và tõn tõi có nguyên nhân giai cõp không? Có! Nhõng trõõc hõt, xét võ
cõ lõch số lõn thõc tõ dõi nhìu thõi đõi, nguyên nhân đõu tiên đõ con ngõi tõ nguyõn đõn vùi
nhau nhõ mót xã hõi chính trai và giao mót phõn quyõn lõc chính trai cõa mình cho tõ chõc cao

nh> t c&a x&a h&i iʼ đó, là ã ch> t> ch> c> đó - t> c> nh> n> c - b> o đ> m cho m> i thành vi>en s> an ninh v> m> t x&a h&i và s> an toàn v> l>anh th>. Không th> c> thi đ> c> vai trò này, th> c> thi không hi> u qu>, ho> c> th> c> thi đ> u ng> c> l> i, thì m> i nh> n> c, cho dù là nh> n> c “th>n thánh” nào đó, cũng hoàn toàn m> t đ> i tính chính danh c> a nó, vì - cũng đ> n gi> n, nói nh> đ> i th>ng - khi anh không làm đ> c> đ> u mà ng> i ta c> n đ> n > s> t> n t> i đ> c> u> th>ác c> a anh, thì anh có đ> làm g>, thì anh nh> n s> u> th>ác đ> làm g>?!

Quay v> v> i Nguyễn Thái Hoc.

Lá c> c> a V>i t Nam Qu>c D>an Đ>ng

V>i ti>u chí b>o an và d>ân t>c, Nguyễn Thái Hoc ch> tr>ng đánh đu>i Ph>p, giành đ>c l>p d>ân t>c. Không ai có th> b>ác b>s> yêu n> c này.

Còn ti>u chí v> th> ch> chính tr>, v>i ông, yêu n> c là yêu n> n C>ng hòa và th> ch> D>ân ch>. Cũng không ai có th> b>ác b> đ> c, c> v> m> t h>c thu>t l>n th>c ti>n. Su>t ti>n trình nh>an lo>, t> c> đ> i đ> n nay, > kh> n>ng chính tr> hi> n th>i mà con ng> i có đ> c, hình th>c nhà n> c hi> u qu> nh> t - đ> c> minh ch>ng - v>n là nh> n> c t> ch>c theo l>i C>ng hòa và d> i m> t th> ch> D>ân ch>.

Nh>ng đ> u ki>n khách quan và ch> quan th>i đó đã khi>n con đ>ng yêu n> c c> a Nguyễn Thái Hoc tr> thành con đ>ng không hi> u qu>. Nh>ng th>t b>i l>ch s> đó không th> b>ác b> tính tr>ng t>n c> a con đ>ng này m>t khi các th> ch> chính tr> trên th> gi> i v>n v>n đ>ng theo đ>ng h>ng đó, m>t khi ngay c> Nh> n> c C>ng hòa Xã h>i Ch> nghĩa Vi>t Nam cũng l>y C>ng hòa làm ti>u chí đ> u tiên, và m>t khi chính nh> n> c này nay cũng v>n đ>ng trong m>t n> n kinh t> th> tr>ng, đ>ng th>i ch> tr>ng xây d>ng nh> n> c pháp quy>n và m>t xã h>i d>ân ch>. V>n đ> cùn l>i - nh>ng l>i c>t t> vì mang t>m hi> u qu>, xu>t phát t> th>c ch>t - là nh> n th>c v> nh> n> c pháp quy>n đó đ> n đ>u và n> n d>ân ch> này đ> c th>c thi sao. N>u là nh> n> c pháp quy>n m>t n>a và d>ân ch> m>t n>a, thì đ> u mang b>n ch>t ng> c l>i v>i chính nh>ng t> ng> đó!

Nguy>n Thái Hoc - V>i l>anh t> c> a Vi>t Nam Qu>c d>ân Đ>ng, m>t tr>í th>c yêu n> c b>t khu>t

Tôn ch` Nguyễn Thái Hoc

Nguyễn Thái Hoc là con cù cùa một gia đình trung nông thuộc làng Thủ Tang, tổng Lương Điền, phủ Vĩnh Tường, tỉnh Vĩnh Yên (nay là xã Thủ Tang, huyện Vĩnh Tường, tỉnh Vĩnh Phúc). Thủ Tang vốn là một làng trù phú, dân làng vựa làm ruộng, vựa buôn bán nên nhìn chung đồi sình kinh tế tổng đài khá hơn các làng lân cận.

Thuở nhỏ, Nguyễn Thái Hoc đã học gia đình cho học chữ Hán. Sau đó ông theo học trường phò thông Pháp - Việt tại tỉnh lộ Vĩnh Yên. Ngay từ lúc mới 15, 16 tuổi Nguyễn Thái Hoc tham gia cách mạng, học cha anh kia cho nghe chuyện về Đội Cứ và một số phong trào chống Pháp nên đã sớm giác ngộ lòng yêu nước. Ông ngầm nuôi ý chí đánh đuổi chủ nghĩa dân Pháp, giải phóng dân tộc và trả thù rũa hồn cho các chiến sĩ yêu nước đã bị bắt bùa dân Pháp giết hại.

Sau khi tốt nghiệp Trường Cao đẳng Tiêu hùng, năm 1921, Nguyễn Thái Hoc thi đỗ vào Trường Cao đẳng Sư phạm Hà Nội. Trong thời gian gần 3 năm học ở trường này, Nguyễn Thái Hoc đã nhiều lần công khai phản đối thái độ và hành vi phân biệt, mistreatment based on ethnicity, của một số giám thị và giáo viên người Pháp. Trùm mọt thám Louis Marty từng nhận xét: "Nguyễn Thái Hoc là một học sinh bằng bùn, hay cãi lộn với thầy giáo".

Sau khi tốt nghiệp Trường Cao đẳng Sư phạm (1924), Nguyễn Thái Hoc có tham dự kỳ thi tuyển công chức cùa chính quyền thuộc dân, nhưng sau khi thi đỗ ông lại không nhận được mà nêu lý do xin học Trường Cao đẳng Thủ Đức Đô thị Đông Dương (1925 - 1927) đã diễn ra nhiều chuyện biến rật quan trọng trong phong trào yêu nước Việt Nam. Trước đó, từ cuối năm 1923 những bài diễn thuyết sốc sôi cùa Nguyễn An Ninh ở Sài Gòn, rồi tờ báo La Cloche félée (Chuông rè) cùa ông đã góp phần mến màng thíc tinh thần yêu nước cùa thanh niên, sinh viên cùa nước. Năm sau, ngày 19.6.1924 tiếng bom Sa Diên cùa Phố Hàng Thái trong cuộc mưu sát hụt toàn quyến Đông Dương Martial Merlin và tóm giam hy sinh dũng cảm cùa người thanh niên yêu nước này đã làm chấn động toàn cõi Việt Nam, thúc giục các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên hăng hái đón thân vào con đường cùa nước.

Tháng 11.1925, một thám Pháp bí mật bắt cóc Phan Bội Châu tại Thành phố Hồ Chí Minh. Chúng đã a cờ vây giam ở Hoa Lò (Hà Nội), đanh bít mót thêu tiêú. Khi tin tức vỡ sập kiến này lọt ra ngoài, lập tức một phong trào đấu tranh sôi nổi của nhân dân cả nước đã bùng nổ, đòi thắc dân Pháp thả Phan ra xét xử công khai và cứu cùng, phái tuyên bố án xá nhà yêu nước lão thành này. Đầu năm sau, Phan Chu Trinh, một lãnh tụ lớn khác của phong trào yêu nước từ đầu thế kỷ XX, đã trả về Sài Gòn sau nhiều năm lưu trú ở nước ngoài. Ngày 24.3.1926 Phan Chu Trinh từ thay ở Sài Gòn. Ngay sau đó, một phong trào đấu tang cử đón các nhân toàn quốc hằng ngày mùng mít.

Cũng trong những năm này sinh hằng ngày có a tết tết cách mồng Trung Quyết, đặc biệt là hằng tháng Tam dân của Tôn Trung Sơn cũng đã i mến vào Việt Nam và đặc biệt nổi tiếng thanh niên, trí thức nổi tiếng lừng lẫy chào. Cuối năm 1924, Nguyễn Ái Quốc và tui Quang Châu (Trung Quốc) liên lạc với nhóm thanh niên Việt Nam yêu nước trong tết chay Tâm Tâm xã và lập ra Hội Việt Nam Kách mến Thanh niên (6.1925), ra tờ báo Thanh niên kêu gọi thanh niên trí thức yêu nước hăng hái đứng lên lãnh đạo quan chúng nhân dân đấu tranh đánh tan gông xiềng nô lệ thắc dân, giãi phóng dân tộc.

Trong bài có nói đó, hàng nghìn thanh niên, trí thức đã hăng hái đón nhận, tham gia tích cực vào các hoạt động yêu nước. Nguyễn Thái Học là một trong những người sớm tham gia tích cực và đóng góp trong làn sóng đấu tranh đó. Ngay khi còn đang là sinh viên Đại học Đông Dương, cuối năm 1926, cùng với một số thanh niên trí thức yêu nước khác như Phan Tuân Lãm, Phan Tuân Tài, Hồ Văn Mách v.v., ông đã lập ra Nam Đông xã ở Hà Nội. Cũng giống như Cộng đồng hằng tháng xã của nhóm thanh niên yêu nước do Trần Huy Liệu đứng đầu lập ra ở Sài Gòn, Nam Đông tháng xã vẫn giữ vững như một nhà xuất bản, một hiệu sách đóng thắc i nhau một nhóm biên soạn, tập trung vào việc biên soạn, dịch thuật, phát hành sách báo phổ biến các tết tết cách mồng, đặc biệt là tết tết tháng Tôn Trung Sơn, ca ngợi các tết mồng giao lưu nghĩa lịt, những anh hùng của quê là người Việt Nam và nước ngoài. Thông qua đó, Nam Đông tháng xã có vui mến mít cho phong trào yêu nước, chống thắc dân Pháp, và trên tay của Nam Đông tháng xã đã trở thành một trong những nơi quy tụ thanh niên, trí thức yêu nước ở Bắc Kinh.

Cũng trong thời gian là sinh viên của Đại học Đông Dương, từ năm 1925 đến năm 1927, Nguyễn Thái Học đã gửi cho Toàn quyền Đông Dương Alexandre Varrenne một số bức thư kêu gọi chính quyền thắc dân Pháp tiến hành một loạt cải cách tết bao giờ Việt Nam. Số dĩ Nguyễn Thái Học gửi i nhung đợt xuất cài cách cài minh cho A. Varrenne vì ông ta vẫn là một đảng viên của Đảng Xã hội Pháp, và một tết i nhung chay c toàn quyền đã gửi tết đón nh ân xá Phan Bội Châu và haga hàn nhu cầu cài cách rong lòn i xay thuắc đà Đông Dương. Tuy nhiên, đó chỉ là nhung lời haga suông, và ông ta không bao giờ quan tâm, trả lời i nhung bức thư đay tâm huyết của Nguyễn Thái Học.

Hoàn toàn th\u00e1t v\u00e0ng v\u00e0 con đ\u00e1ng c\u00fa i cách, Nguyễn Thái Hoc và các đ\u00e1ng chí c\u00fa a ông đi đ\u00e1n quy\u00e0t đ\u00e1nh l\u00e1: con đ\u00e1ng duy nh\u00e0t đ\u00e1 m\u00e1 ra c\u00fa h\u00e0i phát tri\u00ean cho dân t\u00ec Vi\u00e1t Nam ch\u00e1c có th\u00e1 là con đ\u00e1ng d\u00fung v\u00f9 trang l\u00e0t đ\u00e1 ch\u00e1c đ\u00e1 th\u00e1c dân Pháp, sau đó t\u00e0i m\u00fbinh ti\u00ean hành công cu\u00e1c k\u00f9n thi\u00e1t đ\u00e1t n\u00e0o c. Nguyễn Thái Hoc và nh\u00f3m Nam Đ\u00e0ng th\u00e0 x\u00e1 kh\u00e0n tr\u00e0ng chu\u00e1n b\u00e1 đ\u00e1 l\u00f3p ra m\u00e1t t\u00e0i ch\u00e1c yêu n\u00e0o c\u00fa b\u00e1 m\u00e1t. Ông đ\u00e1nh th\u00eoi h\u00e0c v\u00e0 d\u00e1nh t\u00e0n b\u00e1 th\u00e0i gian cho vi\u00e1c chu\u00e1n b\u00e1 v\u00e0 t\u00e0i t\u00e0ng v\u00e0 t\u00e0i ch\u00e1c cho công cu\u00e1c c\u00fa u n\u00e0o c\u00fa m\u00e1i.

Sau m\u00e1t th\u00e0i gian chu\u00e1n b\u00e1, đêm ngày 24.12.1927 m\u00e1t h\u00e0i ngh\u00e0 d\u00e1 đ\u00e1c t\u00e0i ch\u00e1c t\u00e0i Hà N\u00f3i v\u00e0i n\u00f3ng c\u00fa t\u00e0i nh\u00f3m Nam Đ\u00e0ng th\u00e0 x\u00e1, d\u00e1 quy\u00e0t đ\u00e1nh l\u00f3p ra Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng. Nguyễn Thái Hoc đ\u00e1c H\u00e0i ngh\u00e0 b\u00e1 u làm Ch\u00e1c t\u00e0i ch\u00e1c.

Sau khi thành l\u00f3p, d\u00e1c s\u00e1i l\u00e0nh đ\u00e1o c\u00fa a Nguyễn Thái Hoc, Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng d\u00e1y m\u00e0nh công tac x\u00e1y d\u00e1ng v\u00e0 ph\u00e1t tri\u00ean c\u00fa s\u00e1i trong các t\u00e0ng l\u00f3p dân ch\u00e1ng tr\u00e1n c\u00fa n\u00e0o c, nh\u00e0t l\u00e0 \u00d4 B\u00e1c K\u00e1 v\u00e0 Nam K\u00e1. Đ\u00e0ng d\u00e1c li\u00e7n l\u00f3c v\u00e0 s\u00e1p nh\u00e0p th\u00e9m t\u00e0i ch\u00e1c Vi\u00e1t Nam dân qu\u00e1c \u00d4 B\u00e1c Giang do Nguyễn Kh\u00e0c Nhu d\u00e1ng d\u00e1u. Gia nh\u00e0p Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng c\u00f3n c\u00f3 th\u00e9m các nh\u00f3m nh\u00e1n s\u00f9 v\u00e0 tr\u00e0i th\u00e0c yêu n\u00e0o c \u00d4 B\u00e1c Ninh do Nguyễn Thủ Nghi\u00e9p t\u00e0i ch\u00e1c, nh\u00f3m kh\u00e1c \u00d4 Thanh Hoá do Hoàng Văn Đào d\u00e1ng d\u00e1u, m\u00e1t nh\u00f3m \u00d4 Thái Bình do Hà Đình Đ\u00e1i n t\u00e0i ch\u00e1c v\u00e0 m\u00e1t nh\u00f3m \u00d4 Sài Gòn do Tr\u00e0n Huy Li\u00e1u d\u00e1ng d\u00e1u. C\u00fa s\u00e1i t\u00e0i ch\u00e1c c\u00fa a Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng ph\u00e1t tri\u00ean t\u00e0i nhanh trong n\u00e1m 1928 v\u00e0 d\u00e1u n\u00e1m 1929, thu hút hàng nghìn thanh niên tr\u00e0i th\u00e0c, công ch\u00e1c v\u00e0 binh lính Vi\u00e1t Nam yêu n\u00e0o c trong qu\u00e1n đ\u00e1i Pháp. Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng c\u00f3ng c\u00fa ng\u00e0i b\u00e1t li\u00e7n l\u00f3c v\u00e0i H\u00e0i Vi\u00e1t Nam K\u00e1ch m\u00e0nh Thanh ni\u00e1n v\u00e0 Tân Vi\u00e1t C\u00e1ch m\u00e0ng Đ\u00e0ng d\u00e1n b\u00e1n th\u00e0o vi\u00e1c th\u00e0ng nh\u00e0t v\u00e0 t\u00e0i ch\u00e1c v\u00e0 ph\u00e1i h\u00e0p ho\u00e1t d\u00e1ng v\u00e0 m\u00e1c đ\u00fich gi\u00e1i ph\u00f3ng dân t\u00e0i c.

Trong quá trình ho\u00e1t đ\u00e1ng, nh\u00e0u đ\u00e1ng vi\u00e1n c\u00fa a Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng d\u00e1 b\u00e1 \u00d4nh h\u00e0i ng c\u00fa a t\u00e0i t\u00e0ng anh h\u00fung c\u00fa nh\u00e1n, phi\u00eau l\u00f3u, m\u00e1o hi\u00e1m. Ngày 9.2.1930, nh\u00f3m đ\u00e1ng vi\u00e1n Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng \u00d4 Hà N\u00f3i d\u00e1 t\u00e0i ch\u00e1c \u00d4m sát tr\u00fcm m\u00e1 phu đ\u00e1n đ\u00e1i Bazin l\u00e0m ch\u00e1n đ\u00e1ng d\u00e1 lu\u00e1n Pháp, khi\u00e1n cho chính quy\u00e0n th\u00e0c dân Pháp \u00d4 Đông D\u00e0ng hoang mang. \u00d4 d\u00e1i ph\u00f4, th\u00e0c dân Pháp d\u00e1 m\u00e1 m\u00e1t chi\u00e1n d\u00e1ch đ\u00e1n \u00d4p, truy qu\u00e9t g\u00f3t gao các chi\u00e1n s\u00f9 yêu n\u00e0o c v\u00e0 c\u00e1ch m\u00e0ng. Do t\u00e0i ch\u00e1c kh\u00e1 l\u00e0ng l\u00f3 o, c\u00fa s\u00e1i t\u00e0i ch\u00e1c c\u00fa a Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng b\u00e1 đ\u00e1nh ph\u00e1 nghi\u00e4m tr\u00e0ng, hàng tr\u00e1m đ\u00e1ng vi\u00e1n b\u00e1 b\u00e1t ho\u00e1c b\u00e1 gi\u00e1t. Ri\u00e4ng d\u00e1i v\u00e0i Nguyễn Thái Hoc, linh h\u00e0n c\u00fa a Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng, th\u00e0c dân Pháp treo gi\u00e1i th\u00e0ng 5.000 đ\u00e1ng b\u00e1c Đông D\u00e0ng cho ai b\u00e1t ho\u00e1c gi\u00e1t đ\u00e1ng c\u00fa a.

Trong t\u00e0n h\u00e0i kh\u00e0n tr\u00e0ng nh\u00e0 v\u00e0y, t\u00e0i H\u00e0i ngh\u00e0 l\u00e0nh đ\u00e1o Vi\u00e1t Nam Qu\u00e1c dân Đ\u00e0ng ngày 1.7.1929, Nguyễn Thái Hoc, Nguyễn Kh\u00e0c Nhu v\u00e0 Phó Đ\u00e1c Chính d\u00e1c quy\u00e0t đ\u00e1nh kh\u00f4ng th\u00e0ng \u00d4i ch\u00e1c th\u00e0c dân Pháp l\u00e0ng b\u00e1t, gi\u00e1t h\u00e0i, ph\u00e1 tan đ\u00e1ng, m\u00e1 ph\u00e1i g\u00f3p r\u00f3t chu\u00e1n b\u00e1 v\u00e0 ti\u00e0n hành m\u00e1t cu\u00e1c "t\u00e0ng kh\u00e0i nghĩa v\u00f9 trang" d\u00e1 m\u00e1t m\u00e1t đ\u00e1y m\u00e0nh công cu\u00e1c tuy\u00e4n truy\u00e1n, c\u00fa v\u00f9 l\u00f3ng yêu n\u00e0o c trong dân ch\u00e1ng, c\u00fa ng c\u00fa uy tín c\u00fa a đ\u00e1ng, v\u00e0 n\u00e0u c\u00f3 th\u00e0t b\u00e1i thi \u201cKh\u00f4ng th\u00e0nh c\u00e1ng

cũng thành nhân".

NGUYỄN THÁI HỌC
Lời: Tám Thủ Nhạc: Ngũ Nguyễn Trần

The musical score consists of five staves of music with corresponding lyrics in Vietnamese. The lyrics describe the life and death of Nguyen Thai Hop, mentioning his birthplace (Yen Bai), his role as a leader (Tham mao), and his sacrifice (Tử). The score includes various musical markings like tempo (Adagio), dynamics (p, f), and performance instructions (nhẹ, đậm).

Vết sờ ca Nguyễn Thái Học

Với tinh thần quyết tử, Nguyễn Thái Học cùng các đồng chí, trong đó có bà Nguyễn Thị Giang, người vua vua đính hôn của ông, đến tâm sự cchuồn bù cho một cuộc vùng lên quyết liệt. Các cỗ xe Việt Nam Quốc dân Đèng ra sức chuồn bù vũ khí, đúc bom tưng tưng, mua súng, tiến hành binh biến. Trong khi đó, thục dân Pháp cũng tung hổ lực lùng mòt thám ra truy lùng, cài giàn dòp vào các cổ sọ của đồng, quyết tâm bắt họ để bắt giặc Nguyễn Thái Học, Nguyễn Khắc Nhu và bộ chưởng huy đầu não của Việt Nam Quốc dân Đèng, hòng dập tắt cuộc bạo động tại trong trung nòng.

Đức tin Việt Nam Quốc dân Đèng đang nỗ lực chuồn bù cho một cuộc khởi nghĩa vũ trang trong điều kiện khách quan chia chín muối, Nguyễn Ái Quốc, khi đó đang hoà tđèng với Bùi Xiêm (Thái Lan) lấp tđèng lên đèng đi về nam Trung Quốc để tìm cách bắt liên lạc, bàn với Nguyễn Thái Học và các lãnh tụ Việt Nam Quốc dân Đèng hoãn cuộc bạo động lùi, không khống kháp.

Theo kế hoạch ban đầu của khởi nghĩa vũ trang sẽ nổ ra trên hai đê a bàn chính là Bùi Kế vào đêm ngày 9.2.1930. Nguyễn Thái Học sẽ lãnh đạo cuộc khởi nghĩa ở miền xuôi, trong khi Nguyễn Khắc Nhu và Phó Đắc Chính đắc c phân công chưởng huy cuộc nổi dậy ở miền núi. Đến tối ngày nồi dấy, do có sự ở miền xuôi tđèng đài yểm trợ bù đánh phá nặng nề nên không chuồn bù kịp, Nguyễn Thái Học đã ngay lập tức báo cho Nguyễn Khắc Nhu hoãn cuộc nổi dậy tối ngày 15.2. Tuy nhiên, liên lạc viên lùi bù đêch bắt giặc và đèng. Vì vậy, cuộc khởi nghĩa vẫn nổ ra ở một loài các đê a đêm tđèng Sìn Tây, Phú Tho cho tới Yên Bái vào đêm ngày 9, rạng sáng ngày 10.2.1930. Quyết liệt nhất là cuộc khởi nghĩa ở Yên Bái. Quân nồi dấy đã chiếm đắc c một phòn đê n binh

Pháp và làm chủ tín hó Yên Báu trong gón hai ngày.

Do không có s&uacute phúi hóp vói các cuúc nói dóy &#8226; đóa phúng khóc, cuúc khói nghĩa cóa Viút Nam Quúc dân Đóng đó nhanh chóng bó thíc dân Pháp đón áp và dóp tít. Tuy vóy, ngày 15.2.1930, móc dù cuúc khói nghĩa &#8226; miún nóu đóa thít bói, Nguyễn Thái Hoc và có sú Viút Nam Quúc dân Đóng vón quyót đón khói nghĩa &#8226; miún xuúi nhó kó hoúch cũ. Cuúc vóng lón quyót liút nhót ló Phó Dóc (Thái Bình) và Vĩnh Bóo (lúc đó thuúc Hói Dóng).

Thíc dân Pháp quyót đón dùng vú lóc tíi đa đóa đón áp cuúc khói nghĩa cóa Viút Nam Quúc dân Đóng và khóng bó tinh thín yêu nóu cóa dân chúng. Chúng tung toàn bó lóc lóng mót thám, quân đói, bóo an ra lùng súc, càn quét, hòng bót giam và giút hói các chiún sú Viút Nam Quúc dân Đóng. Chúng còn cho 5 chiúc máy bay đón ném bom triút hói làng Có Am, căn có cóa Viút Nam Quúc dân Đóng trong cuúc khói nghĩa &#8226; Vĩnh Bóo. Đây là lón đóu tiên trong lóch sú chính quyón thíc dân cóa mót cónh quúc phúng Tây phói sú dóng tíi máy bay chiún đóu đón áp mót cuúc nói dóy cóa dân chúng bón xó.

Đóc sú che chó cóa quúc chúng yêu nóu c, Nguyễn Thái Hoc vón thoát khói sú truy lùng ráo riút cóa thíc dân Pháp. Cùng vói mót sú yóu nhón còn lói cóa Viút Nam Quúc dân Đóng ông bàn bóc và dó đón cói tí lói đóng và thay đói phúng hóng chiún lóu cóa Đóng. Chính vào lúc công viúc này mói đóc khói đóng thì ngày 20.2.1930, Nguyễn Thái Hoc bó bót tíi • Có Vót (Chí Linh, Hói Dóng). Ông bó Hói đóng Đó hình thíc dân kót án tí hình ngày 23.3.1930. Ngày 17.6.1930, thíc dân Pháp đã hành quyết Nguyễn Thái Hoc và 12 chiún sú khác cóa Viút Nam Quúc dân Đóng tíi Yên Báu bóng máy chém. Trúc khi hy sinh, Nguyễn Thái Hoc còn có hô to "Viút Nam vón tuú!"

Cuúc khói nghĩa Yên Báu cóa Viút Nam Quúc dân Đóng tuy thít bói nhóng thíc sú là mót dóu son chói lói trong lóch sú đóu tranh giúi phóng dân tíc cóa nhân dân ta. Vói tí cách lóng ngói sáng lóp và lãnh đóo Viút Nam Quúc dân Đóng, Nguyễn Thái Hoc thíc sú là mót trong nhóng ngói tiêu biúu nhót thuúc lóp trí thíc Tây hóc súm dón thón, xó thón cóu nóu c trong nóa đóu thí kó. Tím góng hy sinh dóng cóm cóa ông trí thành mót nguún đóng viún, có vú món móc các thí hó thanh niên tríc yêu nóu c sau này trong cuúc đóu tranh gian khó, ác liút lâu dài vì đóc lóp và tí do cóa tí quúc. Nguyễn Thái Hoc "không thành công" nhóng đã thíc sú "thành nhón". Ông đóc Nhà nóu c Viút Nam công nhận là liút sú (24.2.1976) và tên cóa ông đóc đót cho mót trong nhóng con phó lón tíi Sógón cóng nhó Hóa Nói.